

РЕПУБЛИКА СРПСКА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ
БАЊА ЛУКА
Трг Републике Српске 1

Број: 15.04-96-226/12

Датум: 15.02.2013. године

Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, рјешавајући по захтјеву »Л.С.Б ЕЛЕКТРАНЕ« д.о.о. Бања Лука, кога заступа директор Слободан Лончар, за издавање еколошке дозволе за малу хидроелектрану „МЕДНА“ на ријеци Сани, на територији општина Рибник и Мркоњић Град, инсталисане снаге 4,9 MW, а на основу члана 90. Закона о заштити животне средине ("Службени гласник Републике Српске" број 71/12), члана 2. Уредбе о постројењима која могу бити изграђена и пуштена у рад само уколико имају еколошку дозволу („Службени гласник Републике Српске“, број 7/06 и 21/10) и члана 190. Закона о општем управном поступку ("Службени гласник Републике Српске" број 13/02, 87/07 и 50/10), д о н о с и

Р Ј Е Ш Е Њ Е

1. Даје се инвеститору »Л.С.Б ЕЛЕКТРАНЕ« д.о.о. Бања Лука, ЕКОЛОШКА ДОЗВОЛА за малу хидроелектрану „МЕДНА“ на ријеци Сани, на територији општина Рибник и Мркоњић Град, инсталисане снаге 4,9 MW.

2. Погони и постројења за које се издаје еколошка дозвола су:

2.1. Мала хидроелектрана „МЕДНА“ коју чине:

- Водозахват
- Таложница
- Деривациони тунел
- Водостан
- Цјевовод под притиском
- Машинска зграда

3. »Л.С.Б ЕЛЕКТРАНЕ« д.о.о. Бања Лука дужно је да:

3.1. Испуни основне обавезе заштите животне средине, у складу са чланом 83. Закона о заштити животне средине током рада и престанка рада постројења.

3.2. Примјени мјере ублажавања негативних утицаја на животну средину и мониторинг емисија, током рада и престанка рада постројења, у складу са достављеном документацијом за издавање еколошке дозволе, а посебно:

3.2.1. Мјере за заштиту ваздуха

За вријеме изградње:

- Користити атестиране уређаје и технички исправна возила са минималним утицајем на животну средину.
- Вршити редовне техничке прегледе опреме и механизације ради смањења емисија насталих сагорјевањем издувних гасова.
- Обавезно користити нискосумпорна горива, као енергенте.
- Складиштење одређених количина агрегата, потребног за градилиште, вршити на пројектом одређеном простору и одржавати његову оптималну влажност ради спречавања емисије прашине.
- Примјењивати све мјере за спречавање прашине приликом извођења грађевинских радова (ископ, утовар, истовар).
- У сушним периодима вршити квашење ископаног материјала при извођењу радних операција утовара и истовара.
- Вршити прекривање камиона који превозе ископани материјал до мјеста складиштења.
- Орошавати површине градилишта и привремене саобраћајнице ради смањивања емисија прашине.
- Брзину кретања возила на градилишту и приступним саобраћајницама прилагодити условима пута.
- Минирање вршити од стране овлашћене институције за извођење ове врсте радова, у складу са прописима за извођење послова минирања.

У току експлоатације:

- Бетонирати или асфалтирати манипулативне површине око машинске зграде и одржавати их у чистом стању, а слободне површине озеленити и уредити.
- У току експлоатације предметног енергетског постројења нису потребне посебне мјере заштите ваздуха, јер је технолошки процес производње електричне енергије такав, да нема утицаја на ваздух.

3.2.2. За заштиту од буке

За вријеме изградње:

- Минирање изводити у одређеним временским интервалима према важећим прописима и стандардима.
- Грађевинске радове који стварају велику буку, изводити у одређеним временским интервалима и према одговарајућим прописима и стандардима, у складу са Правилником о дозвољеним границама интензитета звука и шума („Службени лист СР БиХ“ број 46/89).
- Користити атестиране уређаје и исправну механизацију са примијењеним конструктивним рјешењима и заштитној опреми од буке и вибрација.

У току експлоатације:

- Редовно пратити и одржавати техничку исправност инсталисане опреме и уређаја у циљу спречавања емисије прекомјерне буке из објекта хидроцентрале (машинске зграде).
- Нису потребне посебне мјере заштите становништва од буке у периоду експлоатације.

3.2.3. Мјере за спречавање или смањење емисија у водотокове и земљиште

У току изградње:

- Проводити све мјере за спречавање ризика од загађења површинских и подземних

вода, у складу са Правилником о условима испуштања отпадних вода у површинске воде (Службени гласник Републике Српске, 44/01) и Правилником о третману и одводњи отпадних вода за подручја градова и насеља гдје нема јавне канализације (Службени гласник Републике Српске, 68/01).

- Забрањено је извођење радова којим би се реметио или мијењао правац водотока, као ни радови на регулацији ријечног корита без сагласности надлежних институција.
- Мини хидроелектрану димензионисати према водопривредним условима.
- Минирање изводити на начин да се не поремете подземни токови воде.
- Заштитити површине осјетљиве на ерозију средствима стабилизације која спречавају ерозију и доношење еродираних материјала у водоток.
- Постојећу вегетацију на предметним површинама максимално сачувати.
- На обалама акумулације, односно на котима максималних успора вршити пошумљавање обалног подручја.
- У случају појаве ерозивних процеса, предузети хитне мјере стабилизације тла у складу са одредбама Закона о водама (Службени гласник Републике Српске, 50/06).
- Сав материјал од ископа који неће бити употребљен у току грађевинских активности одлагати на за те намјене одређене површине, заштићене од ерозије.
- Локације одлагалишта ископног материјала вршити изван кањонског дијела тока, удаљеним од ријеке минимално 100m.
- Квалитетнију земљу од ископа користити за рекултивацију деградираних површина.
- За транспорт опреме и материјала на градилишту искључиво користити технички исправну механизацију и превозна средства.
- Све манипулације са нафтом и њеним дериватима у процесу грађења, обављати уз максималне мјере заштите.
- Забрањено је прати машине и возила у зони радова.
- Прилазне саобраћајнице и манипулативне површине изградити са одводом површинских вода, прилагођеним предвиђеној фреквенцији и терету транспортних возила који ће се кретати на наведеној локацији.
- Користити мобилне еколошке тоалете за запослене на градилишту и редовно их чистити од стране овлашћене институције.
- Забрањено је вршење деградације тла изван пројектом дефинисаног простора, засјецање нагиба и узимање грађевинског материјала из падина подложних клизању.
- Придржавати се мјера за уређење простора у току извођења радова на изградњи предметног објекта, у складу са пројектном документацијом и локацијским условима.
- Придржавати се детаљних услова из пројекта хидролошких истраживања утицаја акумулације на подземне воде.
- У што већој мјери користити постојеће приступне путеве, који се након завршетка радова морају вратити у првобитно стање.
- Забрањено је истресање ископаног материјала у кањон и на платоу изнад кањона цијелом дужином и у корито ријеке и притока цијелим током.
- Смјештај свих возила и механизације, која користи течна гориво, мора бити на уређеном водонепропусном платоу уз строгу контролу евентуалног загађења, односно процуривања.
- Течна горива чувати у затвореним посудама, смјештеним на сигурном мјесту, по могућности у бетонском базену, а у случају процуривања горива одмах приступити санацији загађене површине сухим поступком.

У току експлоатације:

- Континуирано пратити утицај акумулације на подземне воде и изворе који се налазе непосредно уз зону акумулације.
- Изградити ефикасан дренажни систем ради заштите од подизања нивоа подземних вода.
- Квалитет воде која се испушта из хидроцентрале мора бити истог квалитета воде која се упушта у хидроцентралу.
- Изградити сепаратор суспендованих честица и сливнике за прикупљање воде са манипулативних површина и саобраћајница код објекат хидроцентрале.
- Одржавати у функционалном стању сливнике за прикупљање воде са манипулативних површина и сепаратор суспендованих честица.
- У склопу преградног профила обезбиједити евакуациони орган за прелив вода ранга појаве хиљадугодишње велике воде.
- Изградити непропусне танкване (уљне базене) испод трансформаторског постројења машинске зграде, као и испод турбине, довољне запремине да могу примити евентуално исцурјело турбинско или изолационо уље из система машинске зграде.
- Забрањено је користити уље за трансформаторе које садржи полихлороване бифениле (PCB) или друге постојане - трајне загађиваче.
- Плуताјући нанос и муљ из таложница сакупљене на водозахвату редовно сакупљати и збрињавати са овлашћеном институцијом, без складиштења на обалама ријеке.
- Редовно прегледати обале акумулације и приступати санацији на мјестима гдје се примјети појава клизишта.
- На мјестима захваћеним ерозијом, односно површинама без вегетације извршити шумско – мелиоративне радове.
- Изводити мјере трајног побољшања еколошког стања ријечне долинене цијелој површини коришћења и обављати радове на уређењу ријечних обала по принципу „натуралне регулације“ ради очувања биодиверзитета у ријечи и приобаљу.
- Фекалне и санитарне отпадне воде из машинске зграде одводити у вишекоторну непропусну септичку јаму изграђену у непосредној близини машинске зграде.
- Септичку јаму редовно чистити од стране овлашћене комуналне службе.
- Безусловно поштовати водопривредни и биолошки минимум у циљу заштите цијелог екосистема, поготово у сушном периоду, те проводити мјере управљања водним ресурсом сагласно Водопривредној дозволи, у току експлоатације овог хидроенергетског објекта.
- За водоток обезбјеђивати еколошки прихватљив проток низводно од водозахвата утврђеног на основу хидролошких особина водног тијела за карактеристичне сезоне као минимално средњи мјесечни проток 95% обезбјеђености у складу са чл. 65. Закона о водама (Службени гласник Републике Српске, 50/06).
- Водозахват изградити на начин да се омогући испуштање гарантованог еколошког прихватљивог протока (ГЕПП).
- Уградити хидромеханичку опрему на преливима на начин да се омогући брзо и веома оперативно управљање уставама, ради обезбјеђења стабилног одржавања кота успора у воденој површини.

3.2.4. За заштиту флоре, фауне и екосистема

У фази изградње:

- Ограничити крчење вегетације и кретање грађевинских машина, механизације и транспортних средстава искључиво у простору одобреном по Главном појекту, у циљу

- заштите вегетације и непотребног већег уништавања биљног фонда на овом подручју.
- У циљу заштите околне фауне и њеног што мањег узнемиравања користити технички исправну грађевинску механизацију.
  - Што већи дио објеката реализовати у кориту за велику воду, односно на сувом, а затим у маловодном дијелу године под заштитом привремених загата, реализовати дио објекта који се налази у проточном дијелу корита.
  - Радове унутар водотока обављати тако да се избјегава замућивање воде у што већој мјери, јер смањење количине раствореног кисеоника у води може имати велике посљедице по живи свијет водотока.
  - Радове унутар водотока, који доводе до замућења воде изводити у етапама и то тако да се прекида са радовима до потпуног избистрења водотока.
  - Све вријеме током грађења обезбједити несметану проточност корита, како не би биле угрожене рибе на низводним дионицама.
  - Предузети све мјере за заштиту риба при реализацији привремених загата у току ријеке, а евентуално заробљене рибе унутар привремених загата пребацити у проточни дио корита, под контролом чланова риболовачке организације.
  - Све активности на градилишту које имају интеракције са рибљим популацијама обављати у координацији са риболовачком организацијом.
  - Након завршетка радова посебну пажњу посветити фази спуштања затварача на преливним пољима, ради пуњења акваторија те динамику спуштања затварача прилагодити захтјеву да се обезбиједи неопходна проточност на низводном току ријеке.
  - У пројектној документацији детаљно разрадити избор оптималног рјешења миграције риба и динамику порибљавања за период рада хидроелектране.
  - Изградити на брани објекте за прелаз риба из доњег у горњи ток ријеке (рибље стазе) за несметано кретање риба, у складу са пројектом.
  - Набавити одговарајуће количине средства за сухо чишћење земљишта и радних површина.

У току експлоатације:

- Инсталирати турбине за заштитом и одвраћањем рибе од кретања у правцу турбине.
- За низводни дио ријеке континуирано обезбиједити биолошки минимум, односно осигурати довољну количину воде потребне за прелаз рибе са једне на другу страну уставе, на локацији водозавхвата.
- Осигурати константан протицај воде као еколошки прихватљив проток у складу са законом о водама (Службени гласник Републике Српске, 50/06).
- Вршити континуирани мониторинг стања ихтиофауне у сарадњи са риболовачким удружењима и предузимати одговарајуће мјере заштите за спречавање акцидентних ситуација.

3.2.5. За заштиту пејзажа

За вријеме изградње:

- Радове изводити искључиво у просторном обухвату, утврђеном у пројекту.
- Ограничити крчење и скидање вегетације само на површинама гдје је то неопходно.
- По завршетку радова имплементирати пројекат вањског уређења терена.
- Послије завршетка изградње свих објеката потпуно уредити простор, а шљунак и пијесак из ископа корита који се не буде искористио за потребе грађења објеката,

искористити за друге потребе и уклонити са предметне локације.

- Након одношења одложеног вишка материјала површине уредити према пројекту рекултивације, а читав простор око објекта система, након завршетка изградње хортикултурно уредити, на начин да визуелно оплемени простор.
- Пројекте изградње далековода доставити Републичком заводу за заштиту културно – историјског наслеђа на мишљење.
- Објекат машинске зграде изградити са минималним нарушавањем карактеристика природног окружења, уз примјену природних грађевинских материјала у што већој мјери.

У току експлоатације:

- Локацију вратити у првобитно стање (уколико је могуће и побољшано стање).
- Осигурати обале и корито ријеке на мјестима која су девастирана током изградње МХЕ.
- Уредити парцеле око објекта у функцији МХЕ (водозахвата и машинске зграде).
- Уредити површине намјењене за манипулацију и паркинг простор код машинске зграде и водозахвата (са пратећом опремом за одводњу оборинске воде).
- Извршити озелењавање простора гдје је вегетација уништена за вријеме изградње.

3.2.6. За заштиту културно – историјског и природног наслеђа и археолошка налазишта

- Димензије хидроелектране изградити према дозвољеној количини воде која се захвата према водопривредним условима.
- Водозахват лоцирати на 468 m низводно од састава два извора ријеке Сане, односно 50 m узводно од локације водомјерне станице Доња Пецка и 2870 m узводно од излаза ријеке Сане из клисуре, на коти ријечног корита 400,14 mnm, изван зоне заштите зона изворишта, у складу са Правилником о мјерама заштите, начину одређивања зона и појасева санитарне заштите подручја на којима се налазе изворишта, као и водних објеката и вода намјењених људској употреби (Службени гласник Републике Српске, 7/03), а према мишљењу Републичког завода за заштиту културно-историјског и природног наслеђа.
- Изградити водозахват на начин да се не угрози биолошки минимум водотока, опстанак и миграција – кретања риба и других водених организама.
- На мјесту хидроцентале извести елементе хидролошког режима према пројектној документацији (проток, водостај, биолошки минимум).
- Мјерно мјесто за еколошки прихватљив проток на мјесу захватне бране увезати у аутоматизован систем хидролошког мониторинга.
- Изградити на хидротехничком објекту рибље стазе које осигуравају уздужно кретање акватичних организама.
- Обавезно укупати цјевовод од водостана до машинске зграде и трасу цјевовода вратити у првобитно стање.
- Забрањено је извођење радова којим би се реметио или мијењао правац водотока, као и радови на регулацији ријечног корита без претходно прибављених сагласности надлежних институција.
- Изградити машинску зграду на начин да се каскадирањем и разуђеним габаритом неутралише утисак величине.
- Објекат машинске зграде изградити са минималним нарушавањем карактеристика природног окружења, уз примјену природних грађевинских материјала у што већој мјери.

- Најстрожије је забрањено вршити сервисирање машина и моторних возила у току радова на градилишту, испуштање уља и горива у водоток, а појавом акцидентне ситуације површине онечишћеног земљишта санирати – отклонити и извршити замјену са незагађеним слојем земљишта и озелењавањем.
- Извршити каблирање свих инсталација на локацији.
- Пројектовати трасе будућих приступних далековода на електроенергетски систем уз минимално нарушавање природних и амбијенталних вриједности.
- Обавезно извршити мјере рекултивације и санације терена након завршетка радова, са циљем враћања локације у првобитно стање у што већој мјери.
- Извршити пејзажно уређење локације употребљавајући аутохтоне врсте вегетације.
- На главни грађевински пројекат прибавити сагласност Републичког завода за заштиту културно – историјског и природног наслеђа.
- Уколико се у току извођења радова наиђе на археолошки локалитет, а за који се претпоставља да има статус културног добра, о томе обавјести Републички завод за заштиту културно-историјског и природног наслеђа и предузети све мјере како се културно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица,
- Уколико се у току извођења радова наиђе на природно добро које је геолошко-палеонтолошког или минеролошко-петрографског порјекла, а за које се претпоставља да има статус споменика природе, обавјестити Републички завод за заштиту културно историјског и природног наслеђа и предузети све мјере како се природно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица.

3.2.7. Мјере за спречавање и смањење чврстог отпада

- Уредити мјеста за привремено одлагање отпада (водонепропусна површина заштићена од атмосферског утицаја) или одлагање вршити у контејнере веће запремине до преузимања сакупљеног отпада од стране овлашћених и надлежних институција.
- Онемогућити и забранити приступ привременом одлагалишту неовлашћеним лицима и спријечити неконтролисано разношење сакупљеног отпада.
- Редовно одржавати и чистити уљне јаме испод турбина.
- Комунални отпад током експлоатације објекта одлагати у затворене контејнере и закључити уговор са надлежном комуналном службом за његово збрињавање.
- Искориштене нафтне деривате (уља и мазива) сакупљати и складиштити у металну бурад, заштићену од атмосферског утицаја и приступа неовлашћених лица, до збрињавања са овлашћеном институцијом.
- Отпад прикупљати и класификовати према Каталогу отпада и збрињавати га са овлашћеним институцијама.
- Одговорно лице је дужно поступати са отпадом у складу са достављеним Планом управљања отпадом, припремљеним у складу са чл. 26. и 27. Закона о управљању отпадом („Службени гласник Републике Српске“, број 53/02).
- **Сви уговори за збрињавање отпада раздвојеног по каталогу, са овлашћеним институцијама, морају бити закључени у складу са Правилником о условима за пренос обавеза управљања отпадом са произвођача и продавца на одговорно лице система за прикупљање отпада („Службени гласник Републике Српске“, број 118/05);**

3.2.8. Мјере у случају затварања постројења

- Све инсталације и опрему уклонити.

- Уклонити сав отпадни материјал из простора

3.2.9. Мјере које се предузимају у случају несрећа већих размјера

- Одговорно лице овог постројења дужно је предузети мјере заштите у акцидентним ситуацијама утврђене тачком 7.8. Доказа уз захтјев за издавање еколошке дозволе.

3.3. Инвеститор је дужан да се придржава и осталих мјера заштите наведених у Доказима уз захтјев за издавање еколошке дозволе.

4. Приликом изградње постројења не смију се прекорачити граничне вриједности за загађујуће материје и то:

4.1. Вриједности квалитета ваздуха морају бити усклађене са граничним вриједностима нивоа загађујућих материја у ваздуху утврђене Уредбом о вриједностима квалитета ваздуха (Службени гласник Републике Српске, број 124/12).

4.2. Дозвољени нивои вањске буке према Правилнику о дозвољеним границама интензитета звука и шума (Сл. лист СРБИХ, бр. 46/89):

Подручје (зона)	Намјена подручја	Највише дозвољени нивои вањске буке dB (A)	
		Еквивалентни нивои L_{eq}	
		Дан	Ноћ
I	Болничко, љечилишно	45	40
II	Туристичко, рекреацијско, опоравилишно	50	40
III	Чисто стамбено, васпитно-образовне и здравствене институције, јавне зелене и рекреационе површине	55	45
IV	Трговачко, пословно, стамбено и стамбено уз саобраћајне коридоре, складишта без тешког транспорта	60	50
V	Пословно, управно, трговачко, занатско, сервисно	65	60
VI	Индустријско, складишно, сервисно и саобраћајно подручје без станова	70	70

Дјеловање буке изван локације постројења не смије да прелази дозвољену границу за шесту зону, обзиром да се у овом случају ради о индустријском, складишном, сервисном и саобраћајном подручју без станова.

4.3. Граничне вриједности за квалитет воде, у складу са Правилником о условима испуштања отпадних вода у површинске воде (Сл. гласник РС, 44/01):

Параметар	Класа квалитета површинских вода

	I	II	III	IV	V
pH – вриједност	6,8–8,5	6,8–8,8	6,5-9,0	6,5–9,5	<6,5;>9,5
Алкалитет, као CaCO ₃ , g/m ³	>175	175-150	150-100	100-50	<50
Укупна тврдоћа, као CaCO ₃ , g/m ³	>160	160-140	140-100	100-70	<70
Електропроводљивост, µS/cm	<400	400-600	600-800	800-1500	>1500
Укупне чврсте материје, g/m ³	<300	300-350	350-450	450-600	>600
Укупне сусп. материје, g/m ³	<2	2-5	5-10	10-15	>15
Растворени кисеоник, g/m ³	>7	7-6	6-4	4-3	<3
Засићеност кисеоником, %	80-100	80-70	70-50	50-20	<20
Презасићеност кисеоником		110-120	120-130	130-150	>150
БПК5 при 20°C, g O ₂ /m ³	<2	2-4	4-7	7-15	>15
ХПК из KMnO ₄ , g O ₂ /m ³	<6	6-10	10-15	15-30	>30
Амонијачни азот, g/m ³	<0,1	0,1-0,2	0,2-0,4	0,4-1,0	>1,0
Нитритни азот, g/m ³	<0,01	0,01-0,03	0,03-0,05	0,05-0,2	>0,2
Нитратни азот, g/m ³	<1	1-6	6-12	12-30	>30
Фосфор, g/m ³	<0,01	0,01-0,03	0,03-0,05	0,05-0,1	>0,1
РАН, mg/m ³	<0,1	0,1-0,2	0,1-0,2	0,2-0,5	>0,5
PCBs, mg/m ³	<0,01	<0,02	0,02-0,04	0,04-0,06	>0,06
Фенолни индекс, mg/m ³	<1	1-3	3-5	5-10	>10
Минерална уља, mg/m ³	<10	10-20	20-50	50-100	>100
Детерџенти, mg/m ³	<100	100-200	200-300	300-500	>500
Гвожђе, mg/m ³	<100	100-200	200-500	500-1000	>1000
Манган, mg/m ³	<50	50-100	100-200	200-400	>400
Олово, mg/m ³	<0,1	0,1-0,5	0,5-2	2-5	>5
Кадијум, mg/m ³	-	0,05-1	1-2	2-5	>5
Арсен, mg/m ³	<10	10-20	20-40	50-70	>70
Укупни хром, mg/m ³	<5	5-15	15-30	30-50	>50
Сулфати, g/m ³	<50	50-75	75-100	100-150	>150
Хлориди, g/m ³	<20	20-40	40-100	100-200	>200
Флуориди, g/m ³	<0,5	0,5-0,7	0,7-1,0	1,0-1,7	>1,7
Укупни колиформи, N/100ml	<50	50-5000	5*103- 5*104	5*104- 5*105	>105

Водоток ријеке Сане је сврстан у воде прве категорије према Уредби о класификацији вода и категоризацији водотока („Службени гласник Републике Српске“, бр. 42/01).

5. Мониторинг

5.1. Одговорно лице постројења је дужно проводити мониторинг загађујућих материја у току изградње и експлоатације постројења, на сљедећи начин:

5.1.1. У току изградње:

Предмет мониторинга	Параметар који се осматра	Мјесто вршења мониторинга	Вријеме и начин вршења мониторинга
Квалитет воде Мониторинг подземних вода	Физичко хемијске параметре (основни показатељи квалитета воде)	Узводно и низводно од захвата грађевинских радова На локацији преграде – 2 пијезометра и 1 пијезометар низводно (око 1000m) од водозавхвата	Континуирано пратити квалитет воде и проток за вријеме извођења грађевинских радова Континуирано са 3 пијезометра Овај систем мора имати опрему за узорковање и мора бити увезан у водоинформациони систем РС
Интензитет буке и вибрација	Укупни ниво буке и вибрација;	Интензитет буке и вибрација – на градилишту за вријеме извођења грађевинских радова Код најближих стамбених објеката	Први пут по увођењу грађевинских машина на локацију, а након тога један пут мјесечно или по налогу надлежног еколошког инспектора, у складу са Правилником о дозвољеним границама интензитета звука и шума (Сл. Гл. СРБИХ, бр. 46/89) При минирању – код најближих стамбених објеката извршити мјерење ваздушног ударног таласа
Квалитет ваздуха	Брзина и смјер вјетра, температура, релативна влажност и притисак Емисије сљедећих параметара SO ₂ , NO _x , NO, NO ₂ , ЛЧ 10, УЛЧ, СО и О ₃	На градилишту за вријеме извођења грађевинских радова са периодом узорковања 24 часа за свако мјерење	Континуирано , за вријеме извођења грађевинских радова вршити мониторинг имисија загађујућих материја, у складу са Уредбом о вриједностима квалитета ваздуха (Сл. гласник РС бр. 124/12)
Квалитет земљишта	Физичко хемијски параметри	На мјесту акцидента (у случају просипања нафте и нафтних деривата)	У случају акцидентних ситуација или по налогу надлежног инспектора

5.1.2. Мониторинг у току експлоатације постројења:

Мониторинг биолошког минимума:

Одговорно лице хидроелектране је дужно да обезбједи и непрестано проводи мониторинг испуштања биолошког минимума на самом преградном мјесту, уградњом на отвор за испуштање биолошког минимума водомјерних инструментата тј. мјерача протока који морају бити увезани у водоинформациони систем Републике Српске тако да се у сваком тренутку може пратити количина воде која се испушта послије преграде.

Геодетска мјерења:

Најмање једном мјесечно вршити геодетска мјерења која треба да обухватају хоризонтална, радијална, тангенцијална и вертикална помјерања на тијелу бране у циљу оцјене стабилности брана.

Механичкотелеметријска мјерења:

Одговорно лице хидроелектране је дужно да обезбједи у току експлоатације механичкотелеметријска мјерења која подразумевају мјерења рада дилатационих спојница између блокова, релативно хоризонтално помјерање дијелова конструкције, ротацију дијелова конструкције, напоне у темељној спојници и напоне у тијелу бране једном мјесечно у циљу оцјене стабилности бране.

Хидрогеолошка мјерења:

Хидрогеолошка мјерења подразумевају мјерења на узгонским бушотина, мјерења на дренажним бушотинама, мјерења нивоа подземне воде на пијезобушотинама, протицаје на преливима и отвору за биолошки минимум, мјерења провирних вода испод водозхвата у кориту ријеке, мјерења нивоа подземне воде у блоковима и врше се једном мјесечно у циљу оцјене стабилности водозхвата.

Хидрометеоролошка мјерења:

Хидрометеоролошка мјерења обухватају мјерења протока ријеке, водостаја, температуру воде, мјерење температуре и влажности ваздуха, мјерења количине падавина и суспендованог наноса, а врше се на хидрометеоролошкој станици инсталираној на брани у непосредној близини, низводно, од водозахвата.

Сви параметри се мјере дневно сем мјерења суспендованог наноса који се мјери трогодишње, а мјерења се обављају да се тачно процјене утицаји акумулација на стање бране и на климатске промјене у околини.

Сеизмичка мјерења:

Одговорно лице хидроелектране је дужно да обезбједи у току експлоатације сеизмичка мјерења која подразумевају мјерења евентуалних сеизмичких активности у ближој и широј околини. Обављају се на тијелу и у околини бране непрекидно са циљем оцјене стабилности бране.

Визуелни прегледи:

Одговорно лице хидроелектране је дужно да обезбједи визуелне прегледе објекта и падина на обалама акумулација, ради регистравања извјесних појава на брани и околини

и врши их у континуитету, а извјештаји о осматрањима се праве једном мјесечно у циљу оцјене стабилности објеката.

Мониторинг стања обале:

Одговорно лице хидроелектране је дужно да обезбједи мониторинг стања обале који подразумијева утврђивање стања у којем се налази обала као и објекти и инфраструктура на који постројења имају непосредан утицај, затим и визуелни преглед нестабилних и условно стабилних појава на обалама ријеке, око водозавхвата, геодетско осматрање репера на клизиштима и осматрања нивоа подземних вода.

Овај мониторинг се проводи на обе стране ријеке Сане, узводно и низводно од водозавхвата два пута годишње (прољеће и јесен), и послије евентуалног наглог пражњења акумулација, а у циљу контроле стања потенцијалних локалитета подложних ерозији и уочавања нових, те планирање мјера за санацију.

Мониторинг флоре и фауне:

Одговорно лице хидроелектране је дужно да утврди штету нанесену флори и фауни у третираном подручју одмах након завршетка изградње и пуштања објекта у рад;

Одговорно лице хидроелектране је дужно да периодично врши провјеру ефеката порибљавања на рибљи фонд слива. Посебно водити рачуна о томе да се приликом порибљавања узму у обзир аутохтоне врсте јер у противном ова мјера не би имала ефекта или би чак довела до погоршања стања.

Предмет мониторинга	Параметар који се осматра	Мјесто вршења мониторинга	Вријеме и начин вршења мониторинга,
Квалитет површинске воде	Физичко хемијске параметре (основни показатељи квалитета воде)	На мјесту испуштања воде из таложника суспендованих честица код објекта машинске зграде	Један пут у току календарске године (по један узорак) или по налогу надлежног еколошког/водног инспектора, у складу са Правилником о условима испуштања отпадних вода у површинске воде („Службени гласник“ Републике Српске бр. 44/01).
Подземне воде		На локацији преграде – 2 пијезометра и 1 пијезометар низводно (око 1000m) од водозавхвата	Континуирано ради праћења утицаја формирања акумулације и новонасталог мањка воде у кањону на ниво подземних вода Овај систем мора имати опрему за узорковање и мора бити увезан у водоинформациони систем РС
Интензитет буке и вибрација	Укупни ниво буке и вибрација;	Интензитет буке и вибрација – локација машинске зграде	Сваке двије године или по налогу надлежног еколошког инспектора, у складу са Правилником о дозвољеним границама интензитета звука и шума (Сл. Гл. СРБиХ, бр. 46/89)

5.2. Инвеститор је дужан мониторинг вршити путем овлашћене институције, а извјештаје о извршеним мјерењима доставити надлежном еколошком инспектору.

5.3. Инвеститор је дужан без одлагања пријавити сваку случајну или непредвиђену незгоду или акцидент који значајно утиче на животну средину.

5.4. Одговорно лице постројења дужно је поступати по члану 8. Правилника о методологији и начину вођења регистра постројења и загађивача (Службени гласник Републике Српске, број 92/07) и о томе извјештавати Министарство.

6. Саставни дио овог рјешења чине «Докази уз захтјев за издавање еколошке дозволе» израђени од овлашћене институције Институт за грађевинарство «ИГ» д.о.о. Бања Лука.

7. Накнада за издавање еколошке дозволе обрачуната је и уплаћена у износу од 150,00 КМ.

8. Еколошка дозвола се издаје на период од пет година.

Образложење

Дана 16.07.2012. године, инвеститор »Л.С.Б ЕЛЕКТРАНЕ« д.о.о. Бања Лука доставио је Министарству за просторно уређење, грађевинарство и екологију захтјев за издавање еколошке дозволе за малу хидроелектрану „МЕДНА“ на ријеци Сани, на територији општина Рибник и Мркоњић Град, инсталисане снаге 4,9 MW.

У складу с одредбом члана 85. Закона о заштити животне средине, уз захтјев су приложени Докази који су, према истој одредби, израђени од Институт за грађевинарство «ИГ» д.о.о. Бања Лука, институције овлашћене од овог Министарства, за обављање послова из области заштите животне средине. Докази поднијети уз захтјев садрже елементе које прописује члан 85. став 1. Закона о заштити животне средине.

У доказима се наводи да се МХЕ „МЕДНА“ састоји од: прага у кориту ријеке, захвата и таложнице, деривационог тунела, водостана, цјевовода под притиском и машинске зграде. Праг у кориту ријеке је бетонски, висине 5,36 m. Прагом се ствара успор до коте 404,00 mnm. Захватом се вода из ријеке Сане одводи у таложницу, која је пројектована да захваћену воду ослободи од наноса. Из таложнице се вода одводи у комору испред деривационог тунела која служи да обезбиједи течење под притиском у деривационом тунелу.

Деривациони тунел је дужине 2635 m, који се завршава водостаном пречника 6,0m. Од водостана до машинске зграде полаже се челични цјевовод под притиском дужине 72 m. Непосредно низводно од водостана лоцира се водостанска затварачница. У машинској згради се постављају два производна агрегата.

Надаље, у доказима се наводи да је предметна хидроелектрана лоцирана у простору који је Просторним планом Републике Српске предвиђен за заштићено подручје те је поред општих мјера потребно предузети посебне мјере заштите животне средине наведене у овом рјешењу, како би се избјегло или свело на минимум нарушавање

природе. С тим у вези, а у складу са образложењем мишљења Републичког завода за заштиту културно – историјског и природног наслеђа, број 07/1.30/625-218-1/09, одговорно лице је дужно по завршетку радова успоставити или приближити стање у природи оном стању које је било прије захвата, односно извршити санацију подручја у складу са Законом о заштити природе (Службени гласник Републике Српске, 113/08). Из тог разлога, а у складу са наведеним мишљењем, извршено је позиционирање бране на начин да се не угрозе извори и друга вриједна природна добра на предметној локацији, те је обавеза инвеститора да прибави мишљење Републичког завода за заштиту културно – историјског и природног наслеђа на Главни пројекат, а како је то наложено овим рјешењем.

Уз Доказе прописане чланом 85. став 1. Закона о заштити животне средине приложено је Рјешење овог Министарства о одобравању студије утицаја на животну средину, број 15-96-201/10 од 15.06.2012. године, обзиром да је за предметно постројење проведени поступак процјене утицаја на животну средину.

Надаље, у складу с одредбом члана 88. Закона о заштити животне средине у дневном листу «Прес», дана 25.07.2012. године објављено је обавјештење о поднесеном захтјеву за издавање еколошке дозволе, а документација је достављена општинама Рибник и Мркоњић Град, дана 16.07.2012. године, ради увида заинтересоване јавности у року од 30 дана од дана објављивања обавјештења у дневном листу.

Према обавјештењу Општине Рибник, за примљеним на протокол Министарства дана 25.07.2012. године против Рјешења о одобравању Студије утицаја на животну средину број 15-96-201/10 од 15.06.2012. године, општина је покренула управни спор. Из тог разлога ово министарство је Закључком од 16.10.2012. године извршило прекид поступка до одлуке Окружног суда Бања Лука о тужбама Општине Рибник и Еколошког покрета „Зеленковац“ покренутих против наведеног рјешења о одобравању Студије. Након што је Окружни суд у Бања Луци донио одлуку, »Л.С.Б ЕЛЕКТРАНЕ« д.о.о. Бања Лука су доставиле захтјев за наставак поступка за издавање еколошке дозволе, обзиром да је Окружни суд одбацио тужбе поднијете на Рјешење о одобравању Студије Општине Рибник и Еколошког покрета „Зеленковац“ као неосноване, поступак за издавање еколошке дозволе је настављен.

У Законом одређеном року, Министарству су достављене примједбе на захтјев за издавање еколошке дозволе од Центра за животну средину Бања Лука, Удружења гљивара и љубитеља природе Мркоњић Град и Удружења Врбљанаца Бања Лука. Наводи ова три дописа су истовјетни и односе се на нетранспарентност поступка одобравања Студије утицаја на животну средину и издавања еколошке дозволе (у допису наводе да обавјештење о поднесеном захтјеву за издавање еколошке дозволе није објављено у неком јавном гласилу доступном широј јавности), затим на питања власника и преноса концесије, настављање поступка издавања еколошке дозволе иако је против рјешења одобравања Студије покренут управни спор од стране Еколошког покрета Зеленковац, чињеницу да се локација предметне хидроелектране налази у простору који је Просторним планом предвиђен за заштиту, за које подручје је покренут поступак претходне заштите, затим примједба која се односи на наведени биолошки минимум и стање рибљег фонда у ријеци Сани, те примједба о томе да се при изради Студије утицаја није поштовало Упутство о садржају студије утицаја на животну средину.

У законом одређеном року Општина Мркоњић Град није доставила мишљење на захтјев о издавању еколошке дозволе, иако им је захтјев уредно достављен.

Имајући у виду наведене примједбе, а цијенећи све доказе у спису министарство је одлучило као у изреци рјешења ради сљедећег:

Поступак одобравања Студије утицаја на животну средину претходио је покренутом поступку за издавање еколошке дозволе, гдје је тужба на Рјешење о одобрењу Студије утицаја на животну средину у којој су били и приговори на транспарентност поступка одбачена, с обзиром да је поступак у цјелости био проведен у складу са Законом.

Начин обавјештења јавности о захтјеву којим се покреће поступак издавања еколошке дозволе прописан је Законом о заштити животне средине, те у складу са истим у садржају текста обавјештења министарство у сваком појединачном случају назначи мјесто гдје се налази документација изложена на увид јавности, што је и у предметном поступку учињено, а што је већ детаљно у образложењу наведено.

Подносилац захтјева пред овим органом од самог почетка поступка је био »Л.С.Б ЕЛЕКТРАНЕ« д.о.о. Бања Лука, а поступак додјеле концесија и преноса концесија, што је наведено у примједбама није у надлежности овог министарства, због чега у овом управном поступку поменуто питање није ни могуће разматрати.

Када је у питању приговор о настављању поступка издавања предметне еколошке дозволе иако је против рјешења одобравања Студије покренут управни спор као што је већ у предњем наведено, ово министарство извршило прекид поступка до одлуке надлежног суда о поднесеним тужбама (Општине Рибник и Еколошког покрета „Зеленковац“) након чије одлуке је поступак за издавање еколошке дозволе у складу са законом настављен.

Када је у питању примједба која се односила на чињеницу да се локација предметне хидроелектране налази у простору који је Просторним планом Републике Српске предвиђен за заштиту, те чињеницу да је покренут поступак претходне заштите овог подручја, још у поступку процјене утицаја на животну средину, у складу и са примједбама достављеним у том поступку, од стране овог Министарства затражено је да Републички завод за заштиту културно – историјског и природног наслеђа изврши валоризацију природног наслеђа, што је и учињено. Имајући у виду поменуте околности, наложене мјере заштите културно – историјског и природног наслеђа и археолошких налазишта и мјере заштите пејзажа су саставни дио рјешења.

Наредна примједба се односила на наведени биолошки минимум и стање рибљег фонда у ријеци Сани, гдје је министарство примјењујући све релевантне правне прописе, утврдило да се еколошки прихватљив проток утврђује на основу Закона о водама, те су у складу са истим мјере заштите ихтиофауне наложене овим рјешењем.

Примједба која се односи на израду Студије утицаја при којој се није поштовало Упутство о садржају студије утицаја на животну средину није релевантна за овај поступак

јер се у овом поступку не оцјењује поменута Студија, с тога се о истом није могло одлучивати.

Приликом одлучивања, ово Министарство је узело у обзир Рјешење о одобравању Студије утицаја на животну средину за МХЕ „МЕДНА“ и прибављена мишљења других надлежних органа Републике Српске, а која се односе на одредбе Закона о водама и заштиту културно – историјског и природног наслеђа.

Цијенећи све наведено, као и то да су Докази приложени уз захтјев за еколошку дозволу израђени у складу са одредбама члана 85. Закона о заштити животне средине, Министарство је на основу члана 90. Закона о заштити животне средине одлучило као у диспозитиву рјешења.

Накнада у износу од 150,00 КМ наплаћена је у складу Законом о административним таксама (Службени гласник Републике Српске, број 100/11).

Ово рјешење је коначно у управном поступку, те против њега није допуштена жалба, али се може покренути управни спор подношењем тужбе Окружном суду у Бањој Луци у року од 30 дана од пријема овог рјешења. Тужба се предаје у два истовјетна примјерка таксирана са 100 КМ судске таксе непосредно Суду или му се шаље поштом.

Уз тужбу се прилаже ово рјешење у оригиналу или препису.

МИНИСТАР

Сребренка Голић

Достављено: 1. Наслову

2. Општини Рибник
3. Општини Мркоњић Град
4. Центар за животну средину, Цара Лазара 24, Б. Лука
5. Удружење гљивара и љубитеља природе, Илинданска 5, М. Град
6. Удружење Врбљанаца Бања Лука, Змај Огњеног Вука 173, Б.Лука
7. Републичком еколошком инспектору
8. Евиденцији
9. а/а